

IV 61
Kapsel

[Hacks, Alexander]
Eskola Gubbens Visor.

Eskola Gubbens

VISOR.

ÅBO,

G. W. Wilén & Co:s boktryckeri,
1887.

Pris: 50 penni.

Eskola Gubbens Visor.

Under detta namn rummo för omkring hundradefemtio år tillbaka tvenne tillfällighetsstycken, det ena i anledning af Borgaren Joseph Petrejs (Eskola Gubbens) bröllop, det andra om hans begrafning, en stor ryktbarhet. Tiden har likväl långt för detta bragt dem i glömska, lika med så mycket annat som smickrat sig med ett oförgängligt minne. Emedertid förtjena begge dessa stycken så mycket mer såsom karakteristiska målningar af tiden att bevaras, som vår historia är så ytterst fattig på alla slags monumenter. Såsom Hr Profess. och Ridd. Lagus, uti Åbo Hofrätts historia pag. 573 uppgifvit, har man ansett Assessoren i Åbo Hofrätt Johan Browallius vara författare till dem; uti jöretalet till samma arbete. pag. XXIII upplyses likväl att de äro af en Hacks, efter Prof. Lagi mening den Johan Carl(son) Hacks, hvilken, född i Kyro, blef Student i Åbo 1728, promoverades till Phil. Mag. 1735, och år 1767 dog såsom Kontraktsprost och Kyrkoh. i Wesilar. I Åbo ännu år 1839, enligt af framlidne kanslirådet J. F. Wallenius då publicerade meddelande, lefvande släktingar till Prosten Hacks uppgifva dennes broder, en Hofrättsauskultant Hacks, såsom författare till dessa stycken. Han skall, enligt titeln på grafskriften, bodt hos Petrej, och efter berättelse af honom njutit mycken välvilja. Af det tryckta exemplaret torde knappt något numera finnas. Vi hafva, säger kanslirådet W., sökt, men icke fått tillfälle att jemnföra den afskrift vi här meddela med det tryckta originalet, och hafva i det stället valdt den utväg, att jemnföra denna med flere andra afskrifter, samt att af dessa bibehålla den läsart, som syns oss bäst.

1.

Then som ti Hantel vallen är,
Han theri lyckli vara blir.

At tä vara sant, Peviste, Tä Porkaren vast lilla Saxa Hantelmannen i Tapel-Tan Äpo, Ehreporne, Kluka och kräckeli Wörstántika Munser Jäseph Bedrej, Prukumen, Wick then Ehreporne och fasli Pesketlika Lantenas Jomfrun Annika Sikfris Tuter, Pruden, Ti Ekta, Som uti myky Fyrnäma Folckenas närvarante, Kedte i Äpo, inuti Eskola Kärten, justament mittibå Tan pakom Missommars Taken, i then Ären 1732.

Nu trax

Then kamle Hacksens ynksta Sänen.

Hei, si! Ku-Ta! säker ja, I Ferunma Ku Herrar härinnä,
Kranma Matamerna mä, å Jomfrur af Tyktika Sinnä!
Hei gära hjertandes hei! huru ha ti här innä så fäja!
Woi huru kräckeli krant! aj-aj! ui, hva sku ja säja?
Nå gära Tu, ku ti nu hålla Pryllop i Afto mä kamman
Och uti Klätjenes Lust nu just här Pinta tilsamman,
Äntli äntä thessa vä, som älska hvarantra så myeki,
Å min-san ti hvaran hava ärlika gärlika Tycki.
Ju, nuck kunte ja tru, at tä kullä lyckas vör themma
Prukumen häruti mä; ty ja Honom värkeli känna.
Han vara vallen så pra till at hantla på pästa manerä,
Han uppå Tärkena kan som Dyskana tura passera:
Wanka och lancka omkrink, altink uti Penkana vantla,
Trömink, å Säl-peck, å Tran uta ti Käri-Pynträna hantla.
Jumen nå tärs Han ock än som Fyrnäma Kypmänmer antra
Yfver tä turana Haf mä Kutan ti Täckholmi vantra;
Tär, tä va sant, så kalant mä Näsan i väträ Han lypa,
Järnen, å Tupak, å Salt, ja alt tä Han kädar, Han kypa.
Sän uppå Kruken Han kår mä tura Herrana stricka
Fin å Tupelöl mä, så Han uti Kinne mä pricka.

Ja Han kör, som Ni hör, så varlika Resor om Sommar,
 Mutta när änteli sitt' then kalla Hystena komma,
 Tannar han ej: nej nej: hui-hai, ole-vai; utan tryker
 Wlink hela Davas-Lan krink, så tä pakom Honom ryker:
 Far som en Gar i Kalopp, göper opp Får, Kunar och Uxar,
 Keter och Päckar så vint uta Pynträna läckar och luxar,
 Kurnena, Kauran och Råk, mä Mörenä, Mölen å Malten,
 Kädtor, Kinckan å Läsk, juväl hela Suckan å Kalten,
 Erter, Pynor å Talk, Lärt, Humlana, Nisun å Krynen,
 Hampan, Linen å Past: ju om tä kommer i Synen
 Tä uti Pyrtäna tär, ti kinnä som sitta på Rycken
 Wast uppå Pörnar och Wark, om tä vara Trättie tycken;
 Märtar å Kättuna mä, som Pyntren i skugen må kjuta:
 Alt vör angara Göp, vast Han hela Taken sku bruta
 Nukar *) å Göper tär op en tåkonen tåтели Kara,
 Alt, alt måstä Han ha, jumen vast hva skulle vara:
 Sittä vörstär Han så pra till at ta uta antra vör thetta,
 Pæsta å mästa rafit: hvar kran **) så tåtli uträtta.

Nä, si uppå! Then så vara vallen at Hantelän trifva
 Then plä ther uti mä, tru tä vist, Lyckeli plifva.
 Kulle man nu icke tru, at tä vara sant såsom anna?
 Hei, tä kan som en man vår Prukum tä verkeli sanna;
 Han hafva hantla i Tak mä Pehak en Hustru som kina
 Nu tä Hun ku vara Pru, som Klase och Peilana vina;
 Som vara vicker å nätt, Pehakeli, Tilla, Ferummer;
 Kön uppå Kinträna mä, å röter som Rusor å Plummor;
 Som kan Fällink å Kröt, vast värska ku Wiskena kuka;
 Teken å Säjpan å alt uppå Purtena hämta å tuka.
 Ai! Tä va therföre pra at ja nu mä antra va puden,
 Å så mä Jomfruna här får prinka å lettuka ***) Pruden,
 Passipå; Krinck uti Rinck; Ram Pakas, hva *Sontra* ti kalla;
 Kottilä; Tripp; Skatriva; å rulika Läkana alla;
 Tansa Ransyskana mä, så Ku-Sålan Kälffvena lipa
 Efter ä tunena som Pälimännerna päla å pipa.
 Hå, ja visser ä bå, ti nuck uti Eskola Husen
 Äta nu mat uppå Wat, ti vulla bå Topen å Skrusen;
 Wår ja nu just tycke Ust, Piki-Ginckan å Kytt uti Makan,
 Ke ti ett Sup i min Trup, å Bondag, †) en Top uti krakan:
 Sjunka ja klateli vill sän Tantara Fallara, Heja,
 Hurra, Kurasi, ti thes ja timper i tumberin-teja.
 Men vörst Prukum och Prut ku lycka tillynska å rupa,
 At Ti nu få Pätä vä, then Titen Thi lefva tihupa,

*) snokar   **) kramvara   ***) glättiga   †) Pontak.

Kälffven af Parnena full, som vackert sjunka å skråta!
 Källaren full uta Fin, uta Präfin, Ölen å Låtar!
 Fisthus, änta ti Tak mä hva som tåker at äta!
 Putana mä uta alt tä man plä väka å mäta!
 Påsar å Punkana tur, af Saxan-Daleri tinna!
 Lyckana ha uti alt! å alt på Hantelen vinna!
 Alti mä kräseli pra! å sän uti Himmelen lippa!
 När Ti pli kamla å krå och hållas ej mer uti kippa!!!!

2.

*Att ej så narli man klömma ka pärt,
 Ti rulik i värtena lifva;
 Winnas the måste en minnelse gärt,
 Som trukna pekanta bekrifva.*

Bå tåkon keläken Sak tänka
 I then samma Taken och Tunten
 När then Ehreporne, vörsiktika, Rulika,
 Kamla, jumen then älsta Porkaren
 å rymlika Hantelsman i Äpo

Wader Jåseph Bedrej
 mä Eskola,

Then 15 Januarii 1735 vantra saliken pärt, vrån thenna värten å
 ti Hans töta Råppen mä tur ära pekravi i Äpo Tunkyrkan then
 23 bå samma måna å åren. Å ram kifva thetta ti heter, bå then
 Tötas eken Vänska Präken, Sin kamla Kjäst
 En tilla kassen som Lammen
 Then Hacksen.

Sis bonus interpres, nunquam mala verba nocebunt,
 Sis malus interpres, nunquam bona verba valebunt.

Aj! hva tä hyres vör Lammer i Tan
 Äh-hå hyr ubå, som tä låta,
 Biona vieska, hva ha ti på Pan!
 Å Parnen å Kummona skråta,
 Altri tä kodt, ja vörstätt uppå ti,
 Ja rukta tä lugta väl illa,
 Titta tä måste, tä måste kå si,
 Ui Wolkena varta så villa!

Läckåna rupa så hoi, voi, voi!
 At Turne tä runka på nuppen,
 Pyntänä untra mä huntra oi, oi!
 Rast kissa bå Eskola Kuppen;
 Alla bå kata ti rupa mä sej,
 Wist vara en pra Kara töter:
 Wolkena säja, ju Jåseph Bedrej
 Tä viska rink norr å ti Söter.

* * *

Ju ku vi tru, tä va värkeli vist
 Tru mänka nu kämra, så klaka,
 Åpo så täteli Porkare mist,
 Som altri tärs ¹⁾ komma tipaka,
 Altri nej men, nåh altri vä
 Här ti mera si tåkons like,
 Som så kalant pli pekanter å så
 Ompräkas i Lanten å Rike. ²⁾

* * *

Han va, min-san, tåkon artiker man,
 Wa trulik å rulik åt alla,
 Alt Han bå råka, han våka å van,
 Ti säller å näll hänom kalla,
 Luk å vörstånti bå hantel han va,
 Mä sinne härinne som ute.
 Vint han bekynte, mä lyckan så pra,
 Å lyckeli lyckta bå lute.

* * *

Kurt, mä bar urt, mej vörsöka vil åt,
 Perätta mä thetta hans vantell:
 Half tynner Kädtor å Sexmarkens låt
 Wa törsta then vörsta hans hantel. ³⁾
 Rast han mä lycky, så mycky nu vick;
 Ti Davas-Lans Sucknar å Kålar
 Wlinker han åter var årena kick
 Mä Vål, Tupak, Panten å Nålar.

* * *

Altri han kali i Pyana für
 Men vackert som Sucknanas Tjåken

¹⁾ Tårs kommer af svenska ordet: Tör.

²⁾ Man måste tillstå att den afäidnes lefnads- och talesätt var vida allmänt och kunnigt.

³⁾ Efter dess egen i lifstiden gjorda berättelse.

Int han bå resan va tållter å tur,
 Om sej altri läken bå väken.
 Placken ¹⁾ bå han, å en påran i fut
 Å lejlin ²⁾ han pruka bå sita.
 Råppuna ³⁾ pakom, å ramman imut
 Sin saker, tä han plåka rita.

* * *

Kårten å Kutan å pånkana han
 Wick komlik bå somlika åren.
 Änta ti Tåckholm å Arpåka ⁴⁾ plann
 Han resa then sommar å våren;
 En kång bå lippa han sejla så gapp,
 Mä kuta, så lippa tä pricka:
 Mut ⁵⁾ han mä måssa, tä lippa tä lapp,
 Rast kutan vast-tåppa å ticka. ⁶⁾

* * *

Alt tä som vanka, han samka i krink,
 Par hupa, var träken som myra,
 Bojkåna kärna han lära så vlinck,
 Ti hantla, ti sejla å tyra,
 Tenhus å putana pykte han åpp
 Å vyllte mä sakerna alla.
 Alla hans volken ti lopp i kalopp
 Som han ku med placken pefalla.

* * *

Alti han kämta mä then han ta vatt,
 Mä rämman, mä kumman å parnen;
 Unter sej vöttren på Durska ⁷⁾ han satt
 Om taken å nysta then karnen;
 Kästerna tura vällkommeli han,
 Kaf stricka vörkylda Bukalen;

¹⁾ Så kallade den döde ett tjockt spanskt rör med silfver-holk, det han hemma och på resor alltid brukade.

²⁾ Trädflaska.

³⁾ Så heter gemenligen ränsel eller våtsäck på detta språk.

⁴⁾ Det är bekant, att den döde under flyktningstiden mest vistades i Arboga, och sedan efter hemkomsten äfven idkade handel å samma ort.

⁵⁾ Ett finskt ord, egentl. mutta, betyder på svenska: men.

⁶⁾ Nästan med samma ord berättade han sjelf engång såsom skämtvis om den fara, som han på sjön iråkade under återresan från Stockholm.

⁷⁾ Vår afledne, som var öfver sjuttio år gammal, var af den vighet, att han efter gammal vana, på samma sätt som Turkarne, mest kastade föttren i kors under sig då han skulle sitta.

Pyntren vick skårfvén å syltan min-sann
Å kruppan ¹⁾ i tupan å salen.

* * *

Inte ti äntan han kante bå nö,
Int vattas åt sej, inkalunta,
Nej, tru tu mej, sin takeli prä
Han hate å teken om sunta. ²⁾

Wasli tur äran han hate också
Hus alla fyrynäma keliker,
Port uta verten vick änteli kå
Nuck kammal, vörmöken och riker.

* * *

När han nu hantel å vantelen tääl ³⁾
I verten ku luta å lämna,
Wick han tur lyckan pereta sig väl,
Tä sant å tä måste ja nämna.
Wackert han varte, tä ti honom pö
Han fin uti sjukan ku stricka,
Nej om then kamla min Atam ska tö,
Mej nö ⁴⁾ å int finä sej kicka.

* * *

Sickti å rickt i tå päst vari sjuk
Han kumman å parnen petänka: ⁵⁾
Kyltika rika påkrifva sin puk,
Men alt åt ti fattia känka,
Alla han kått å vörlåtelsen pe,
Som han sig tänka jurt illa.
Sälen vrån herta sin kapare ke,
Sen busta å sämna så tilla.

¹⁾ Ett slags korf, som lagde på kålblad i form af tjocka kakor, gräddas i ugnen.

²⁾ År äfven ett af dess egna infällen.

³⁾ Ett rent finskt ord, som ibland oförmodligen insmyger sig, betyder på svenska: Här.

⁴⁾ snö ⁵⁾ med sitt förordnande om egendomen.

